

СТАНОВИЩЕ

за научно изследователската и преподавателска дейност на **ас. д-р Емил Огнянов Деведжиев**, кандидат за академичната длъжност „доцент“ в НМА „Проф. П. Владигеров“ в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление, 1.3. Педагогика на обучението по музика./ обявен в ДВ, брой 90 от 20.10.2020 г. за нуждите на НМА „Проф. П. Владигеров“.

Автор на становището: Ирина Колева, проф. д-р – СУ „Св. Климент Охридски“, област на висше образование 1. Педагогически науки -1.2. Педагогика /Теория на възпитанието и дидактика, e-mail – ikkoleva@uni-sofia.bg

I. Обща характеристика и професионална биография на кандидата

Кандидатът за академичната длъжност „доцент“ в НМА по професионално направление – 1.3. Педагогика на обучението по /музика/ Емил Деведжиев е:

- Доктор по специалността Музикознание – Музикална естетика (научна специалност Музикознание и музикално изкуство; направление 8.3. Музикално и танцово изкуство), НМА (София, 2020)
- Магистър по специалността Педагогика на обучението по музика (направление 1.3. Педагогика на обучението по...), НМА (София, 2011)
- Бакалавър по специалността Педагогика на обучението по музика (направление 1.3. Педагогика на обучението по...), НМА (София, 2010)
- Работил е и като учител по музика в системата на училищното образование (СУ „Никола Й. Вапцаров“, гр. Петрич)

Представената професионална биография на кандидата е доказателство за изградени компетентности в областта на педагогическото знание по музика. В план – личностни компетентности, особеност на професионалните изяви на ас. Деведжиев е постигнатото хармонизиране на постижения във всички основни направления на неговата дейност - научна, изследователска и преподавателска. Тя е доказателство за надграждане на компетентности в областта на музикалната педагогика и подготовката на студенти – музикални педагози в системата на висшето образование, като успешно прави пренос на този професионален опит както в научните си разработки, така и във взаимодействието си

като преподавател със студентите. Участва активно в дейността на академичния, научноизследователски и педагогически център Fundamenta Musicae, НМА

II. Дидактическа рефлексия върху научната продукция на кандидата.

Единственият кандидат по конкурса за „доцент“ ас. д-р Емил Деведжиев участва в обявения конкурс с хабилитационен труд със заглавие: „Интердисциплинарен профил на учителя по музика“, шест глави от колективна монография със заглавие „Музикално развитие и музикално образование», една монография със заглавие „Музикологично рационалното и музикално рационалното“ и две статии.

Наукометричните показатели на кандидата отговарят на критериите за заемане на съответстващата академична длъжност в НМА „Проф. П. Владигеров“. Всички научни трудове на кандидата са в рамките на научното направление „Педагогика на обучението по музика“. Те се отличават с научно целепологане, компетентност и сериозно познаване на българския, европейския и световния опит в научната област. Трудовете и публикациите на кандидата са в преобладаващата си част тясно специализирани и не повтарят представените за придобиване на ОНС „Доктор“.

Хабилитационният труд на Е. Деведжиев се занимава с психолого- педагогическите условия, при които един млад човек записва музикалнопедагогическа специалност, с трудностите, които среща, и с решенията, които трябва да вземе в житейски план, за да се заеме с учителското поприще.

В методологически план Деведжиев разработва качествен изследователски метод, фокусирайки се върху бакалавърската специалност по „Педагогика на обучението по музика“ (ПОМ) към НМА.. Деведжиев защитава свеждането на предмета на изследването до ОКС « Бакалавър», от една страна, и по-конкретно до бакалавърската специалност в НМА, от друга, като пълноценно и научно обещаващо: „Конкретните страни от образователния процес в НМА, които тук се въвеждат с оглед на общото изложение на специалността, не ограничават потенциала на изследването и неговото по-нататъшно приложение в педагогически и методически план, а напротив, задълбочават погледа му върху ключови теми за обучението по ПОМ като цяло и дават възможност за критически анализ на институционалната реалност на специалността във висшето учебно заведение.“
(10)

Деведжиев разделя съдържанието на труда си на две части: практическа (описателна) и теоретична. В практическата част според изискванията на качествения подход той изхожда от собствения си опит като студент по музикална педагогика, докторант и асистент към НМА, както и от самата програма по ПОМ, като свободно преплита двете перспективи в описанието на специалността. Тук Деведжиев подсказва част от

феномените, с които младият студент по ПОМ и бъдещ учител се сблъсква, като „безличния авторитет на нормативната наредба, дидактическото пособие, внезапната проверка и видеокамерата“ (12) – феномени, които налагат особено третиране в рамките на педагогическото образование, така че студентът да получи ориентация и разбиране за тях. В контекста на специалността в НМА това се осъществява с помощта на една холистична образователна програма, обхващаща направленията „Музика“, „Педагогика“ и „Хуманитаристика“. Докато първите две са водещи, хуманитаристиката спомага за „осъзнаването на фундаменталното значение на образователните принципи, цели и постановки“ (17) за обучението по музика. В допълнение към това, пояснява Деведжиев, „в условията на музикално-хуманитарните занимания студентът може постепенно да стане наясно с основанията на собствената си мотивация да стане учител по музика“ (17).

Последното наблюдение е една от отправните точки за теоретичната част на изложението на Деведжиев. Тук авторът въвежда психосоциалната теория на Ерик Ериксън и я отнася към младия студент по ПОМ. С помощта на теорията на Ериксън, Деведжиев изгражда един психосоциален портрет на студента по ПОМ на ОКС « Бакалавър», като описва идентичностните нагласи, които го характеризират на този етап от житейското му развитие, както и кризите, пред които той неминуемо се изправя. Авторът се концентрира върху кризата на идентичността и свързания с нея „мораториум“. Той разглежда различни форми на мораториум – обозрим и необозрим – и начина, по който те се отнасят до младия студент и избора му да се захване с педагогическото поприще. От начина, по който студентът преминава през кризата на идентичността, зависи дали и с каква мотивация той ще реши да стане учител. Специалността ПОМ към НМА насърчава студентът да се изправи пред въпроса за собственото си (професионално) призвание, като осигурява възможност за тематизирането на съвременния човек в хуманитарен план.

Следващият основен дял от теоретичната част на изложението на Деведжиев е посветен на кризата на съвременното висше образование. Опирайки се на един от класиците в тази област, Хосе Ортега-и-Гасет, авторът поставя въпроса за ценностния ориентир на висшето образование и се съгласява с Ортега, че в основата му трябва да седи преподаването и предаването на култура (60). Деведжиев обосновава, чрез темата за идентичността, смисълът на педагогическото поприще. Според него културата може да подпомогне младия възрастен в този избор и общохуманитарната подготовка, която той получава като студент по ПОМ в НМА, може да осигури базата за нейното пре(по)даване.

Във финалната част от своя текст, Деведжиев обобщава основните проблемни полета на музикалнопедагогическото висше образование и контекстуализира разкритите в текста позиции в теоретико-методическата класическа литература по музикална педагогика в България, приемайки за основен референт Анастасия Атанасова-Вукова. Тук авторът поставя въпроса за релативизирането на критериите за музикалния вкус, позовавайки се и на нормативни общообразователни документи. Според него на детето трябва „да се предложи хубавото, красивото, възвишеното, деликатното, възпитаващото в добри, т.е.

образцови посоки (на отношения, нрави и пр.), за да може то да вкуси от него.“ (82) От позицията на младия педагог това означава, че той трябва да носи в себе си критерия за добрия музикален (и културен) вкус, така че да може да възпитава и обучава децата в него. Целта на образованието му по ПОМ е да го подготви за това, че в съвременния свят той сам ще трябва да реши какъв ориентир да даде на децата, защото такъв вече изобщо не е даден универсално и самоочевидно. Ето защо, без да може да му даде необходимия педагогически опит, който се придобива само след дългогодишна практика, академичното образование има за цел „да го научи как да поддържа в себе си това отношение към света, което ще му позволи да се заеме внимателно и търпеливо с опознаването на детето и детския свят“ (85).

1. „Педагогическо взаимодействие и музикална дидактика“ (Деведжиев, Емил. Педагогическо взаимодействие и музикална дидактика. – В: Музикално-педагогическото взаимодействие. Сборник, 2021 (под печат))

Статията се акцентира на проблема за нормативното регламентиране на педагогическото взаимодействие по музика в българската образователна система. Авторът критикува свеждането на музикалнопедагогическото взаимодействие до самоцелно емоционално ангажиране на децата без по-нататъшен критерий за изграждането на музикален вкус у тях. Според Деведжиев не всяка музика е подходяща за педагогическото взаимодействие, колкото и силен да е емоционалният отклик на децата към нея, и същевременно емоционалното отношение към музиката не е единственото, което следва да се стимулира в тях. Задача на музикалната дидактика е да опише и обуслови дейности в часа по музика, които да изграждат музикалните способности на децата, като същевременно създава у тях музикален вкус. Нормативните положения, отнасящи се до педагогическото взаимодействие въобще – например преимуществената игрова форма на взаимодействието – следва да се преартикулират с оглед на специфичните за музикалнопедагогическото взаимодействие условия и цели.

В тази статия ас. д-р Деведжиев доказва, че познава частнодидактически подходи в процеса на субект–субектно взаимодействие върху примера на обучението по музика.

2. „Феноменологически проекции на музикалното“ (Деведжиев, Емил. Феноменологически проекции на музикалното. – Алманах - Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“, 2011, № 2, с. 49-58.)

В тази статия авторът търси фундаменталния музикален феномен в диалог с Едмунд Хусерл. Феноменологическите музиката не може да бъде обективно разглеждана (като „както“), защото, както подчертава Деведжиев, първият музикален феномен не е обект, а „непосредственото музикално преживяване във феноменологически смисъл“ (50). Според автора позицията на « А-за» в живото музикално преживяване е определяща за

феноменологическото изследване – на мястото на „какво“-то на музиката (музикалният обект), той поставя позицията на „как“ на музикалния « Аз».

3 Шестте глави в сборника „Музикално развитие и музикално образование“, на които Е. Деведжиев е автор, са индексирани и реферирани, както и притежават съответната цитируемост.

Предложените ми за оценка материали демонстрират зрелостта и уменията на кандидата за научно-изследователска дейност.

Тематиката на представената научна продукция е актуална и значима. Тя представя асистент д-р Деведжиев, като интердисциплинарен изследовател, работещ в областта на музикална педагогика, музикална философия, музикалната психология и приложението на информационните технологии в обучението по музика.

Асистент д-р Емил Деведжиев има над седем цитирания и позовавания в национални и международни информационни траектории.

III. Учебно-преподавателска дейност.

На равнище ОКС „Бакалавър“ при НМА, асистент Емил Деведжиев участва в разработването на учебните програми и преподава по дисциплините:

- В сферата на дидактиката :Методика на обучението по музика, Дидактика и музикално учебен материал и др.
- В областта на хуманитаристиката : Съвременна наука и музиката, Музиката в приобщаващото образование и др.

Води педагогически практики (Хоспитиране, Текуща педагогическа практика, Стажантска практика на студентите по съответстващата на конкурса специалност), ИКТ в обучението и работа в дигитална среда.

В своята преподавателска дейност ас. Деведжиев използва, създава и апробира интерактивни дидактически технологии.

Личната му преподавателска техника е ориентирана към прилагането на рефлексивни методи в кооперативен, комуникативен и личностен аспекти. Притежаваната от него интердисциплинарна компетентност му позволява да преподава с вещина на студенти с различно дидактометрично равнище. Той е търсен и авторитетен преподавател.

IV. Оценка на основните научни приноси на кандидата

Научно–приложните изследвания на ас. д-р Емил Деведжиев са реализирани в няколко направления.

I. Частнодидактически /Педагогика на обучението по музика. /

Теоретични акценти:

- Функционален анализ на проблемните области в обучението на студентите по специалността : « Педагогика на обучението по музика» на ОКС „Бакалавър“.
- Структуриране на методологически решения в специалността.
- Разработване и апробиране на интердисциплинарни модели с основни полета музика, педагогика и хуманитаристика.

Изследователски проекции:

- Очертаване на рамката на съвременната образователна културна парадигма и конкретизацията ѝ в полето на музикалната педагогика.

II. Музикално развитие и музикално образование

Теоретико-методически акценти

- Разработване на връзките между когнитивната теория, психологията на развитието и теорията на образованието. Правят се паралели с музикални проблеми, като например темата за музикалните универсалии.
- Систематично анализирани когнитивни теории на музикалното развитие. Анализ на класическите теории на Дейвид Харгрийвс и на Кийт Суануик и Джун Тилман.
- Научен обзор на когнитивни изследвания на музикалното възприятие от последните десетилетия. Извършен е методологически и критически коментар, който обвързва експерименталните открития с темата за музикалното образование.

Изследователски проекции

- Тематизиране на феномени като абсолютния слух и усвояването на културно-обусловени музикални компетентности при деца и ученици. Тези феномени са поставени в музикалнопедагогически контекст и се прави специален коментар върху проблема на инкултурацията в българското музикално образование.
- Научнокритически коментар на критериите за музикална компетентност и нейната обвързаност с музикалното развитие на индивида. Анализирани са както музикално-когнитивни, така и музикално-перформативни способности в акта.
- Типологизиране на музикалнопсихологическите свойства на отношението «музика-емоция» и значението на това отношение в образователен план.

Монографията и статиите в определящата си част са резултат от собствена научно-изследователска дейност.

Приносен момент в научното творчество на ас. д-р Деведжиев е холистичното, взаимнообвързано представяне на разработваните от него музиколожки и педагогически проблеми./ частнодидактически/

Актуалността и значимостта на научните приноси на кандидата за мен са безспорни.

Научните приноси на ас. д-р Деведжиев напълно съответстват на представата ми за креативен тип преподавател, насочен същевременно и към научна дейност, интегрираща различни области на знанието.

От представената документация за цитирания е налице необходимият фактор за разпространение на неговите авторски идеи и концептуални постановки.

V. Заключение

Кандидатурата на ас. д-р Емил Огнянов Деведжиев, неговите научни и преподавателски приноси, представени чрез публикациите и преподавателският му профил, отговарят на областта и професионалното направление, което свидетелства че той може да бъде избран за доцент по обявения конкурс. Научната продукция на ас. д-р Емил Деведжиев е в съответствие с минималните национални изисквания за заемане на академична длъжност „доцент“ в областта на висшето образование 1. Педагогически науки, 1.3. Педагогика на обучението по музика.

Преподавателската и научна дейност на кандидата и постигнатите от него академични резултати ми дават основание убедено да препоръчам на уважаемото научно жури да избере **ас. д-р Емил Огнянов Деведжиев** на академичната длъжност „доцент“ за нуждите на НМА „проф. П. Владигеров“ в областта на висшето образование 1. Педагогически науки по професионално направление – 1.3. Педагогика на обучението по музика

12. 02. 2021 г.

Автор на становището:

гр. София

(проф. д-р И. Колева)